

Faka'uli 'ikai ha laiseni – fakamatala ma'a kinautolu 'oku nau 'i he visa fakataimi

Lau 'a e tohi ni ke mahino 'a e ngaahi lao faka'uli 'a NSW 'o kapau 'oku ke 'i heni 'i he visa ngāue fakataimi pe visa ako pea mo e me'a 'e lava ke hoko 'o kapau 'e faka'ilo koe ki he faka'uli ta'elaiseni.

'E lava ke hoko ko ha hia 'a e faka'uli ta'elaiseni 'i 'Aositelēlia.

'E lava ke ta'ofi koe 'e he kau polisi mo vakai'i pe 'oku 'i ai ha'o laiseni fakalao.

Ko e hā 'e lava ke hoko kiate au?

Kapau 'oku ke faka'uli ka 'oku 'ikai ha'o laiseni fakalao, 'e lava ke:

- 'oatu ha'o mo'ua
- 'alu ki he fakamaau'anga
- 'i ai ha'o lekooti faihia
- 'alu ki pilisone 'o a'u ki he mahina 'e 12 mo fakata'e'aonga'i mei ha toe faka'uli 'i ha vaha'a taimi.

Kapau 'e faka'ilo koe ki he faka'uli fakatu'utāmaki, pe faka'uli konā pe ko e faito'o konatapu, 'e toe mamafaange 'a e ngaahi tautea. Vakai ki he tohi fakamatala fekau'aki mo e **Mahino'i 'a e ngaahi faka'ilo ki he faka'uli konā** ki ha to e fakamatala lahiange fekau'aki mo e me'a 'e lava ke hoko.

'Oua na'a ke faka'uli ta'elaiseni pe faka'uli lolotonga 'oku to'o pe fakata'e'aonga'i ho'o laiseni.

Ko e fē nai e taimi te u faka'uli ai 'i NSW 'aki 'eku laiseni muli?

Lau tokanga 'a e fakamatala 'oku hā atu 'i lalo. 'Oku mahu'inga ke mahino 'a e ngaahi lao ki he faka'uli 'i NSW 'aki 'a e laiseni muli.

Fakangatangata 'o e taimi ke liliu ki ha laiseni NSW

Kapau ko e tokotaha muli 'eve'eva fakataimi koe na'a ke tū'uta mai ki NSW **hili 'a e 'aho 1 Siulai 2023**, te ke lava faka'uli he ngaahi hala 'o NSW 'aki ho'o laiseni muli 'o a'u ki he māhina 'e ono. Hili ia, 'e fiema'u ke 'i ai ha'o laiseni NSW.

Kapau 'e 'ikai ke ma'u ha'o laiseni, 'e lava ke faka'ilo koe 'e he kau Polisi NSW ko e faka'uli ta'elaiseni.

Kapau ko e tokotaha muli 'eve'eva fakataimi koe na'a ke tū'uta mai ki NSW **kimu'a 'i he 'aho 1 Siulai 2023**, 'e fiema'u ke 'i ai ho'o laiseni faka'uli NSW kimu'a 'i he 'aho 1 Ma'asi 2025. Kapau 'e 'ikai ke ma'u ha'o laiseni, 'e lava ke faka'ilo koe 'e he kau Polisi NSW ko e faka'uli ta'elaiseni.

Ki ha toe fakamatala lahiange fekau'aki mo ha kole ki ha laiseni faka'uli NSW ko ha tokotaha 'oku 'i ai ha'ane visa fakataimi vakai ki he www.service.nsw.gov.au/transaction/apply-for-a-nsw-licence-as-a-temporary-overseas-visitor.

Ko hono to'o 'a e ngaahi monū'ia ke faka'uli

Kapau te ke faka'uli 'o ngāue'aki ho'o laiseni muli hiliange ko ia kuo to'o 'a e ngaahi monū'ia ke ke faka'uli, 'e lava ke faka'ilo koe 'e he kau Polisi NSW ko e faka'uli ta'elaiseni.

'E malava ke to'o ho'o ngaahi monū'ia faka'uli 'i he ngaahi 'uhinga kehekehe 'o kau ai kapau 'e tautea koe ko e faka'uli konā pe ko ha toe hia faka'uli mamafaange.

Kapau te ke fiema'u ke ke toe faka'uli 'i NSW, kuo pau ke ke toe kole ki ha laiseni faka'uli NSW.

Ki ha toe fakamatala lahiange fekau'aki mo e to'o 'a e ngaahi monū'ia faka'uli, vakai ki he [uepisaiti 'a e pule'anga NSW](http://uepisaiti.ae.pule.angasw).

To'o fakataimi pe fakata'e'aonga'i ho'o laiseni faka'uli NSW

Kapau te ke faka'uli lolotonga 'oku to'o pe fakata'e'aonga'i ho'o laiseni, 'e lava ke faka'ilo koe 'e he kau Polisi NSW ko e faka'uli ta'elaiseni.

'E lava ke to'o fakataimi ho'o laiseni 'i he ngaahi 'uhinga kehekehe pe 'o kau ai 'a e:

- 'ikai totongi ho mo'ua hangē ko e mo'ua ko e lele lahi pe mo'ua pa'anga pākingi
- kapau kuo mole lahi ho'o ngaahi poini mei ho'o laiseni, pe
- kapau na'a ke fakahoko ha hia fefononga'aki, 'o hangē ko e lele lahi, faka'uli konā pe faka'uli fakatu'utāmaki.

Te ke ma'u 'a e tohi 'oku tala atu ai kuo to'o ho'o laiseni pea mo hono loloa. 'I he hili 'a e 'osi e taimi hono to'o fakataimi te ke lava pe ke toe faka'uli.

Ko e fakata'e'aonga'i 'oku kehe ia mei hono to'o. Ko e fakamaau'anga pe te ne lava ke fakata'e'aonga'i ho'o laiseni.

Na'a ku ma'u 'a e tohi ke u 'alu ki he fakamaau'anga ko e faka'uli ta'elaiseni, ko e hā e me'a te u fai?

1. Sio ki ha loea kimu'a pea ke 'alu ki he fakamaau'anga

Ko e ma'u ha fale'i fakalao te ne tokoni'i koe ke ke mahino'i 'a e me'a faka-fakamaau'anga mo ho'o ngaahi totonu.

Tā ki he LawAccess NSW 'i he **1300 888 529** 'i he taimi pe 'oku ke ma'u ai ha tohi ke ke 'Alu ki he Fakamaau'anga. Te nau lava ke 'oatu kiate koe 'a e ngaahi fakamatala ta'etotongi mo tokoni atu kiate koe ke kumi ha'o loea. Te nau toe lava foki 'o tokoni kapau te ke fiema'u ke puka ha'o fakatonulea ki he fakamaau'anga pe ke talanoa ki he loea.

2. 'Eke ha fakatonulea 'o kapau 'oku ke fiema'u

Tā ki he ngaahi Sēvesi 'a e Fakamaau'anga 'i he **1300 679 272** ke puka ha fakatonulea ki he fakamaau'anga. 'E lava foki mo ha loea 'i he Legal Aid ke ne alea'i ha fakatonulea ma'au 'i he fakamaau'anga pea mo ha taimi kemou talanoa ai.

3. Ma'u ha laiseni faka'uli

Kapau kuo faka'ilo koe ko e faka'uli lolotonga 'oku 'ikai ha'o laiseni, ko e fakakaukau lelei ke 'ai ho'o laiseni kimu'a e 'aho 'i he fakamaau'anga. Te ke ma'u 'a e fakamatala ki he founa hono fai eni 'i he www.service.nsw.gov.au.

4. Ma'u ha ngaahi tohi fakaongoongoilei faka'ulungāanga

Kole ki ha taha 'oku ke 'ilo'i ke ne fai ha tohi ki he fakamaau fekau'aki mo ho'o 'ulungāanga lelei. 'E ala tokoni eni ki ho'o keisi. Sio ki he ngaahi tohi kuo pulusi 'e he Legal Aid NSW fekau'aki mo e [Character References](#) (Tohi fakaongoongoilei faka'ulungāanga) ki he me'a ke nau tohi.

5. Hiki hifo 'a e me'a 'oku ke fie lea'aki ki he fakamaau'anga

'E lava 'e he loea ke talanoa ki he fakamaau 'i he fakamaau'anga. Te ke lava foki ke fai ha'o tohi pe lau ia 'i he fakamaau'anga 'o fakamatala'i ai 'a e me'a na'e hoko pea mo hono 'uhinga 'o kau ai 'a e ngaahi me'a hangē ko e:

- 'uhinga makehe na'a ke faka'uli ai
- 'uhinga na'a ke faka'uli ta'elaiseni ai
- 'uhinga 'oku ke fiema'u ai ho'o laiseni ko e ngāue,
- kapau 'oku faingata'a ke ke fefononga'aki he pasi mo e lēlue koe'uhí 'oku ke nofo ki 'uta
- kapau 'oku 'i ai ha mēmipa ho fāmili 'oku ke tokangaekina mo fiema'u ke faka'uli ma'a kinautolu, pea
- ko e hā ho vahe fakauike mo e ngaahi

fakamole ('e tokoni eni ki he fakamaau'anga 'i he'enua sio ki ha mo'ua ke 'oatu kiate koe).

6. Ngāue ki ho'o ngaahi mo'ua

Kapau 'e to'o ho'o laiseni koe'uhi na'e te'eki ai ke ke totongi ho ngaahi mo'ua, 'oku totonu ke ke fokotu'utu'u ke totongi ia. Kapau 'e 'ikai te ke lava ke totongi 'a e mo'ua, te ke lava kole ki he Revenue NSW ha palani ke tātā ai pea toki tātā ai pe he vaha'a taimi koia. Ko e vaveange ho'o fokotu'u ha palani tātā mo e Revenue NSW te nau to'o leva 'a e fakangatangata 'i ho laiseni. Kapau te ke fiema'u tokoni ke leva'i ho'o ngaahi mo'ua, fetu'utaki ki he Revenue NSW 'i he **1300 655 805**.

7. Lau 'a e tohi fakahinohino 'a e Legal Aid NSW fekau'aki mo e "Me'a 'e hoko kapau te ke 'alu ki he fakamaau'anga?"

'E tokoni eni kiate koe ke ke mahino'i 'a e founa ke teuteu ai ki he fakamaau'anga mo e ngaahi tautea 'e lava ke 'oatu kiate koe.

'E uesia nai heni 'eku visa pe ko 'eku kole nofo fonuá?

Ko e ngaahi hia fekau'aki mo e ngaahi me'a fefononga'aki 'e 'ikai te ne uesia ho'o visa. Ka 'o kapau te ke iku ki pilisone pe 'i ai ha'o lekooti faihia 'e lava ke ne uesia. Talanoa ki ha loea. Tā ki he LawAccess NSW 'i he **1300 888 529** ki ha tokoni fakalao ta'etotongi fekau'aki mo e kaniseli 'o ha visa. Te ke lava 'o ma'u ha fakatonulea ta'etotongi.

Ko fē te u ma'u mei ai ha tokoni fakalao?

LawAccess NSW

Ko e LawAccess NSW ko ha sēvesi ma'u'anga fakamatala ta'etotongi 'oku tataki 'e he Legal Aid NSW. Ko ha fa'ahinga taha pe 'oku 'i ai ha'ane palopalema fakalao 'i NSW te ne lava fetu'utaki ki he LawAccess NSW ki ha tokoni fakalao.

'E lava 'a e LawAccess NSW 'o fakafehokotaki koe ki ha lea, pe sēvesi fakalao 'i he komiuniti pe ngaahi sēvesi kehe.

Lomi'i 'a e Talanoa mo kimautolu 'i he www.legalaid.nsw.gov.au pe tā ki he **1300 888 529** 'i he vaha'a taimi 'o e 9am mo e 5pm, Mōnite ki he Falaitē ('o 'ikai kau ai 'a e 'aho malōlō fakapule'anga).

Ko fē te u ma'u mei ai ha toe fakamatala lahiange?

- **Service NSW – 13 77 88** pe www.service.nsw.gov.au ki ha tokoni ki he founa ke 'apalai'aki ha'o laiseni.
- **Revenue NSW – 1300 655 805** pe www.nsw.gov.au/money-and-taxes/finer-and-fees/finer ki ha fakamatala fekau'aki mo ho'o ngaahi mo'ua.

Ko e paaki ko eni ko e tūhulu fakalukufua pe ki he lao. 'Oku 'ikai totonu ke ke falala ki ai ko ha fale'i fakalao pea 'oku mau tapou atu ke ke talanoa ki ha loea fekau'aki mo ho tūkunga. 'Oku tonu 'a e fakamatala 'i he taimi na'e pulusi ai, ka 'e malava pe ke liliu.